

Кожний з аспектів має свої складнощі, але процес розуміння та створення власної інтерпретації – найбільш складний і тривалий, потребує великих зусиль та бажання як з боку студента, так і з боку викладача; вміння використовувати можливості новітніх технологій, Internetу та мультимедійного простору для пошуку інформації та виконавських інтерпретацій.

Таким чином, пошук шляхів до розуміння смислів, які закладені у музичних творах та розкривають особливості культури – головна задача музиканта. Саме вони втілюються у виконанні музичного твору, їм підвладно пробуджувати душі та серця слухачів, виховувати духовні та морально-естетичні якості у дітей, втілювати найкращі мрії та перетворювати світ. Формування та вибір виконавських навичок повністю залежить від розуміння музичної семантики твору, який виконується.

Досліджуючи проблему діалогу, доктор мистецтвознавства О.І.Самойленко виходить на таке визначення поняття смислу: “Смысл как высшая инстанция человеческого диалога с миром означает предельного идеального Над-адресата, предел движения исторического сознания в его общинно-культурной и личностной формах, “точку неподвижности” – высший покой самодовлеющего наслаждения, высшее позитивное состояние духа” [3, с.78].

Література

1. Гессе Г. Избранное. Сборник. – М.: Радуга, 1991. – 539 с.
2. Ортега-і-Гассет Х. Восстание масс. – М.: ООО “Издательство АСТ”: ЗАО НПП “Ермак”, 2003. – 269 с.
3. Самойленко О. Музыковедение и методология гуманитарного знания. Проблема диалога. – Одесса: “Астропринт”, 2002. – 243 с.
4. Сокол О. Исполнительские ремарки, образ мира и музыкальный стиль. – Одесса: “Моряк”, 2007. – 276 с.

О.І.Янкович

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ”

В статье анализируется опыт преподавания учебной дисциплины “Образовательные технологии” в педагогических высших учебных заведениях Украины, ее значение в формировании профессионализма будущих учителей. Предложена возможная структура курса. Доказывается необходимость соединять изучение

образовательных технологий с формированием индивидуального педагогического мастерства.

The article analyses the experience of teaching of the academic discipline "Educational Technologies" in the higher educational establishments of Ukraine, its role in the formation of the professionalism of future teachers. This article suggests the possible structure of the course. Also the necessity of the connection of learning educational technologies and formation of the individual pedagogical skills is proved.

Із середини 90-х рр. ХХ ст. у навчальних закладах неабиякої популярності набула проблема використання технологічного підходу. Виникненню інтересу до освітніх технологій необхідно завдячувати зарубіжній педагогічній науці. Саме за кордоном розроблено концепцію програмованого навчання, яке нині вважається фундаментом освітніх технологій; Б.Блумом була запропонована ієрархія цілей, завдяки якій здійснюється діагностичне цілетворення як перший етап впровадження технологій. У 70-80-х рр. ХХ ст. у центральних педагогічних виданнях колишнього Радянського Союзу був проаналізований розвиток технологічного підходу за кордоном. Освітні технології інтерпретувались як буржуазна новація, яка є у вітчизняній науці зайвою, позаяк подібні проблеми у нас розв'язують методики. Такі висновки виявилися необхідними в умовах тоталітарної держави, яка упереджено ставилась до зарубіжних досягнень.

У 90-х рр. ХХ ст., коли був знятий прес із заборонених тем, розпочався справжній "бум" на освітні технології. "Методики" перейменовувались у "технології". У вищих навчальних закладах до навчальних планів вводились педагогічні технологічні дисципліни. Модним терміном "технологія" почали означати все, що завгодно: засоби навчання, методи, системи тощо. Виникли труднощі у створенні загальноприйнятого категоріального тезаурусу, а це в свою чергу стало гальмом для впровадження технологічного підходу.

Велика популярність освітніх технологій обумовила необхідність вивчення майбутніми вчителями навчальних дисциплін "Освітні технології" ("Сучасні педагогічні технології", "Технології виховної роботи" тощо). Проте у різних ВНЗ є велика різниця із змістовим наповненням таких курсів.

Таким чином, актуальність статті обумовлена необхідністю вивчення досвіду викладання педагогічних технологічних дисциплін.

У педагогічній науці завдяки винятковій актуальності навряд чи можна знайти проблему, яка б піддавалась такому масовому дослідженню, як запровадження в навчально-виховний процес

технологічного підходу. Освітні технології вивчали відомі зарубіжні вчені Б.Блум, Д.Брунер, Г.Грейс, М.Кларк, Д.Хамблін та ін.; російські вчені Ю.Бабанський, В.Беспалько, М.Бершадський, П.Гальперін, В.Гузєєв, Т.Льїна, М.Кларин, Л.Ланда, Г.Селевко, Н.Тализіна, Н.Щуркова та інші. Проблеми освітніх технологій присвячені дослідження українських науковців А.Алексюка, В.Євдокимова, І.Зязюна, А.Нісімчука, О.Падалки, О.Пехоти, І.Підласого, І.Прокопенка, О.Савченко, Г.Сазоненко, С.Сисоєвої, І.Смолюка та інших.

“Освітні (педагогічні) технології” як навчальна дисципліна на педагогічних спеціальностях ВНЗ розглянуті у дослідженнях М.Гриньової, В.Євдокимова, А.Нісімчука, О.Пехоти, І.Прокопенка, І.Смолюка та ін. О.Пехота переконливо довела необхідність вивчення “Освітніх технологій” усіма майбутніми учителями.

Проте до нині тривають пошуки оптимальної структури такого навчального курсу та його змістового наповнення, що зумовлює необхідність його аналізу у тих навчальних закладах, де він має місце у навчальних планах.

Мета статті: висвітлення та узагальнення досвіду викладання навчальної дисципліни “Освітні технології” на педагогічних спеціальностях ВНЗ; виявлення її ролі у формуванні професіоналізму майбутнього вчителя.

У наукових колах стверджують, що характерними ознаками освітніх технологій є відтворюваність процесу та гарантія результату. Використання технологічного підходу дозволяє реалізувати поставлену мету середньостатистичному учителю, який не володіє особливим професійним даром, адже при запровадженні технологій найважливішим є дотримуватись суворо встановленого алгоритму дій. Виходячи з таких ознак технології, стає очевидним, що для вчителя обізнаність із ними є такою ж необхідністю, як робочий інструмент у руках ремісника. В останні роки деякі вчені (Є.Коротаєва, О.Пометун, Т.Сальникова та ін.) піддають сумнівам критерій прогнозованість, який виражається у гарантованості досягнення поставлених цілей, позаяк на результати навчально-виховного процесу впливають дуже багато чинників: бажання учнів навчатися, рівень їх пізнавальних здібностей, творчі якості вчителя, і, зрозуміло, спосіб спільної діяльності педагогів і тих, кого вони навчають. Технологія дає відповідь на питання, як навчати, привчає до систематичного цілетворення, діагностики навчально-виховного процесу, і з цих

причин їй відводиться важлива роль у професійному становленні майбутнього вчителя.

Технологічні педагогічні дисципліни у ВНЗ педагогічного профілю розпочали вивчати із 1991 року. Саме тоді у навчальному плані Київського педагогічного інституту ім. О.Горького з'явився новий курс – “Технологія виховного процесу” (раніше були поширені методики виховної роботи). Він був невеликий за обсягом. На його вивчення відводилося 18 годин (10 год. лекційних та 8 год. практичних) [1, с.59]. Аналіз навчального плану свідчить, що ця дисципліна була далека від досконалості, проте не варто забувати, що теоретичні основи технологічного підходу на той час були не достатньо обґрунтовані.

У середині 90-х рр. ХХ ст. в Україні розпочалося масове вивчення та впровадження освітніх технологій. Наукові школи із цієї проблематики, які були створені на Волині, у Миколаєві, Харкові, Києві, Ніжині, Полтаві та інших містах, розробляли свої проекти щодо назви та змістового наповнення технологічних педагогічних дисциплін, визнаючи її однією із найважливіших у формуванні професіоналізму студентів.

І хоча українські вищі навчальні заклади нині приєдналися до кредитно-модульної системи підготовки фахівців, між ними існують великі розбіжності щодо викладання педагогічних технологічних курсів.

Зокрема, у Волинському державному університеті ім. Л.Українки на педагогічних спеціальностях читається навчальна дисципліна “Педагогічні технології”. На її засвоєння при підготовці бакалаврів відводиться 72 аудиторні години, що відповідає орієнтовно 3,5 кредитам.

На вивчення “Сучасних педагогічних технологій” Ніжинського державного університету ім. М.Гоголя відведено 3 кредити (68 аудиторних годин). Курс має 3 змістових модулі – “Соціально-педагогічні та наукові основи сучасних педагогічних технологій”, “Особистісно-орієнтовані освітні технології”, “Технології виховання в сучасній школі”.

У Полтавському педагогічному університеті ім. В.Г.Короленка на вивчення дисципліни “Педагогічні технології: теорія і практика” відведено 1,5 кредити.

У Тернопільському національному педагогічному університеті ім. В.Гнатюка вивчаються “Освітні технології” обсягом 3,5 кредитів. Курс має 4 змістові модулі “Технології навчання”, “Технології

виховання”, “Соціально-виховні технології” та “Технології управління загальноосвітнім навчальним закладом”. Досвід викладання дисципліни в такому обсязі, а також проведенні серед студентів анкетування свідчать, що останні два змістових модулі є таким ж необхідними, як і два перші, хоч в інших навчальних закладах не включені до навчальної програми педагогічних технологічних курсів. У процесі вивчення змістового модуля “Соціально-виховні технології” студенти знайомляться із технологіями виховання і навчання дітей з проблемами, технологією “Організація успішної діяльності” тощо. Засвоєння модуля “Технології управління...” передбачає ознайомлення із інноваційними українськими та зарубіжними технологіями управління, а також вивчення правових основ взаємовідносин у загальноосвітньому навчальному закладі, формування правової культури майбутнього керівника школи, позаяк курс “Основи правознавства” озброює знаннями трудового законодавства взагалі, без врахування специфіки майбутнього місця праці.

Аналіз викладання технологічних педагогічних навчальних дисциплін у ВНЗ України свідчить про їх важливу роль у формуванні професіоналізму майбутнього вчителя. Алгоритмізація дій, яку пропонує технологія, слугує своєрідною картою для вчителя, який стоїть перед вибором, як навчати. Окрім того, технологія націлює учителя на систематичне цілетворення та діагностику навчально-виховного процесу, що забезпечує ефективніше функціонування навчального закладу. Нині назріла необхідність досягнути єдності у поглядах на підготовку фахівців, узагальнити досвід і виробити для запровадження орієнтовні навчальні програми з технологічних педагогічних дисциплін для всіх ВНЗ України. Серед інших переваг, що їх отримують студенти, – полегшення переходу із одного навчального закладу в інший.

У навчально-виховному процесі не варто перебільшувати значення технологічного підходу, позаяк результати діяльності педагога залежать не тільки від знань освітніх технологічних процесів, а й від професійної майстерності, яку необхідно постійно нарощувати.

Література

1. Дмитрик І.С., Бурлака Я.І. Технологія виховного процесу. – К.: КДП ім. Горького. – 70 с.
2. Нісімчук А.С. Педагогічна технологія: Підручник /А.С. Нісімчук, О.С. Падалка, І.О. Смолюк. – К.: Четверта хвиля, 2003. – 164 с.

3. Освітні технології: Навч.-метод. Посіб. /О.М.Пехота, А.З.Кіктенко, О.М.Любарська та ін.; За заг. Ред. О.М.Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с.
4. Освітні технології. Програма навчального курсу. – Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. – Тернопіль: ТНПУ, 2006. – 96 с.
5. Педагогічні технології: теорія та практика: Навчально-методичний посібник /За ред. проф. М.В.Гриньової. – Полтавський державний педагогічний університет ім. В.Г.Короленка. – П.: АСМІ, 2006. – 230 с.
6. Пехота О.М. Курс “Освітні технології”: перспективи розвитку /Творча особистість у системі неперервної освіти: Матеріали Міжнародної наукової конференції 17 травня 2000 р. /За ред. С.О.Сисоевої та О.Г.Романовського. – Харків: ХДПУ, 2000. – 436с.
7. Програма навчального курсу “Сучасні педагогічні технології” /Дубровська Л.О., Солова В.М., Шевчук М.О. – Ніжин: Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2006. – 16 с.
8. Прокопенко І.Ф., Євдокимов В.І. Педагогічні технології: Навч. Посібник. – Харків: Колегіум, 2005. – 224 с.
9. Робуль О.М., Семергей М.В. Технологія виховної діяльності: Навчально-методичний посібник. – Полтава: Вид. Полт. держ. пед. ун-ту ім. В.Г.Короленка, 2001. – 168 с.

С.М.Щербина, І.Ю.Щербина

ІНДИВІДУАЛЬНО-ТВОРЧИЙ РОЗВИТОК МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ – ШЛЯХ ДО ПІДГОТОВКИ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ СПЕЦІАЛІСТІВ

Стаття посвячена проблеме індивідуально-творческого розвитку будучих педагогов в условиях професіонального обучения

The article is devoted to individual creative development of future teachers in conditions of professional teaching

Одне з головних завдань підготовки вчителя – розвиток творчої індивідуальності педагога. Під індивідуальністю ми розуміємо неповторну своєрідність людини, сукупність тільки їй властивих особливостей. Індивідуальність людини може проявлятися в рисах темпераменту, характеру, в специфіці інтересів, в якості психічних процесів, в особливостях діяльності і творчості. Кожна людина відрізняється від іншої насамперед своїм внутрішнім суб'єктивним